

**Spółeczne Liceum Ogólnokształcące
im. Polskich Noblistów w Kwidzynie**

**Przedmiotowe Zasady Oceniania
obowiązujące na lekcjach JĘZYKA POLSKIEGO**

1. Uczeń ma obowiązek systematycznie uczęszczać na lekcje języka polskiego oraz być przygotowany na każde zajęcia (tzn. posiadać zeszyt, podręcznik (lekturę))
2. Osiągnięcia uczniów będą kontrolowane w następujący sposób:
 - a) kartkówki (do 15 min.) z aktualnie przerabianego materiału (do 3 tematów wstecz) niezapowiedziane – można je poprawić kolejną niezapowiedzianą kartkówką, ponieważ sprawdzają systematyczność przygotowania się ucznia do każdej lekcji,
 - b) testy działowe (45 min.) obejmujące zakres okresu literackiego – **zapowiedziane co najmniej tydzień wcześniej**,
 - c) testy diagnozujące (próbne matury) na półrocze i na koniec roku szkolnego (oceniane),
 - d) odpowiedzi ustne z 3 bieżących tematów,
 - e) prace literackie (dłuższe wypowiedzi pisemne)
 - f) ocena z projektów lekcyjnych,
 - g) ocena pracy w grupie,
 - h) aktywność na lekcji,
 - i) udział w konkursach, olimpiadach i projektach.
3. Test sprawdzający wiadomości z całego działu jest obowiązkowy. Uczeń, który był nieobecny ma **obowiązek napisania takiego testu w ciągu tygodnia od momentu powrotu do szkoły**, w czasie konsultacji lub w terminie uzgodnionym z nauczycielem. Jeśli uczeń nie dopełni tego obowiązku, otrzymuje ocenę niedostateczną. Również uczeń, który otrzymał ocenę niedostateczną ma obowiązek zaliczyć dany materiał w powyższy sposób.
4. Uczeń, który niesamodzielnie pracował na sprawdzianie (**ściągnięcie** lub porozumiewanie się w jakikolwiek sposób z innymi uczniami) **otrzymuje ocenę niedostateczną bez możliwości jej poprawienia**.
5. Uczeń ma prawo być nieprzygotowany do lekcji dwa razy w ciągu jednego półrocza. Nieprzygotowanie nie obejmuje prac literackich terminowych. Na zajęciach na poziomie rozszerzonym uczeń może zgłosić nieprzygotowanie dwa razy w ciągu półrocza. Fakt ten jest odnotowany w e-dzienniku znakiem **(np!)** oraz datą.
6. Różne formy aktywności ucznia nagradzane są plusami lub oceną. Uzyskanie przez ucznia 3 plusów równoważne jest z uzyskaniem oceny **bdb**. Analogicznie negatywna aktywność lub nieprzygotowanie powoduje otrzymanie minusa – 3 minusy to ocena **ndst**.
7. Kartkówki i krótkie sprawdziany n-l oddaje uczniom.

Opracowała :

Mgr Joanna Guze

8. Testy działowe są do wglądu przez uczniów i rodziców.
9. Na dwa tygodnie przed radą klasyfikacyjną uczniom przedstawiane są propozycje ocen śródrocznych i rocznych. Zagrożenie oceną niedostateczną wpisywane jest w e-dzienniku na miesiąc przed radą klasyfikacyjną. Rodzice również są informowani o propozycjach ocen w e-dzienniku. W czasie tego okresu uczniowie mogą poprawić oceny w formie i terminie uzgodnionym z nauczycielem.
10. Jeżeli uczeń otrzyma niedostateczną ocenę śródroczną - warunkiem otrzymania pozytywnej oceny rocznej jest opanowanie poprzedniego materiału na poziomie wymagań koniecznych w ciągu jednego miesiąca od rady klasyfikacyjnej.
11. Jeżeli uczeń otrzyma roczną ocenę niedostateczną przysługuje mu egzamin poprawkowy zgodnie ze Statutem.
12. Oceny z testów działowych są zgodne ze skalą ZWO.
13. Ocena śródroczna i roczna.

1) **Ocena śródroczna i roczna nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych.** Jest informacją n/t stopnia opanowania przez ucznia wiadomości umiejętności, których zakres jest określony programem nauczania.

2) Nauczyciel przyjmuje następujące ogólne kryteria poszczególnych ocen szkolnych:

Ocena niedostateczna (1)

Uczeń: • nie zdobył podstawowych wiadomości określonych w podstawie programowej w zakresie wiedzy historycznoliterackiej; • nie zna treści i problematyki lektur obowiązkowych; • nie opanował podstawowych umiejętności redagowania wypowiedzi argumentacyjnych; • nie ma elementarnej wiedzy o języku.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- ma fragmentaryczną wiedzę i podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- pobieżnie zna treść i problematykę lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
- rozpoznaje tylko podstawowe związki przyczynowo-skutkowe w zakresie wiedzy o kulturze;
- sytuuje w czasie i przestrzeni tylko najważniejsze wydarzenia literackie; • odszukuje tylko najważniejsze informacje w tekście nieliterackim;
- objaśnia z pomocą nauczyciela znalezione informacje;
- posługuje się podstawowymi odmianami polszczyzny;

- dostrzega i koryguje niektóre typy błędów językowych;
- przedstawia przy pomocy nauczyciela wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- redaguje z pomocą nauczyciela teksty własne.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń spełnia wymagania na niższą ocenę, a ponadto:

- ma częściową wiedzę i spełnia podstawowe umiejętności określone w podstawie programowej;
- zna treść i problematykę większości lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
- wskazuje podstawowe wydarzenia literackie;
- przyporządkowuje wcześniej poznany tekst kultury (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) do określonej epoki literackiej;
- dokonuje elementarnej analizy porównawczej utworów;
- wykorzystuje znalezione informacje i przeprowadza analizę źródeł informacji;
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- dostrzega różne typy błędów językowych;
- przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- redaguje teksty własne;
- aktywnie słucha wykładu i potrafi go streścić;
- odróżnia fakty od opinii.

Ocena dobra (4)

Uczeń spełnia wymagania na niższą ocenę, a ponadto:

- ma podstawową wiedzę i umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w typowych sytuacjach;
- dobrze zna treść i problematykę lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
- samodzielnie dokonuje analizy i interpretacji wskazanego tekstu kultury w kontekście macierzystym;
- znajduje i porównuje informacje zawarte w różnych (nie tylko pisanych) źródłach;
- przeprowadza krytyczną analizę źródeł informacji;
- sprawnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- rozróżnia pojęcia błędu językowego i zamierzonej innowacji językowej, rozpoznaje i poprawia różne typy błędów językowych;

- samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
- sprawnie redaguje teksty własne;
 - aktywnie słucha wykładu, potrafi go streścić, w punktach zapisać najważniejsze tezy;
 - odróżnia fakty od opinii, tworzy własne opinie.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń spełnia wymagania na niższą ocenę, a ponadto:

- ma pełną wiedzę i opanował umiejętności określone w podstawie programowej, posługuje się nimi w różnych sytuacjach problemowych;
 - szczególnie zna treść i problematykę lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
 - samodzielnie interpretuje tekst literacki w różnych kontekstach;
 - hierarchizuje pod względem stopnia ważności wydarzenia literackie, uzasadnia swój wybór;
 - przeprowadza rozmaite interpretacje tekstów kultury;
 - samodzielnie ocenia wydarzenia kulturalne;
 - samodzielnie przedstawia wyniki swojej pracy w formie ustnej i pisemnej;
 - sprawnie redaguje teksty własne i cudze;
 - aktywnie słucha wykładu, potrafi wykonać notatki w różnorodny sposób;
 - formułuje własne opinie i konfrontuje je z innymi poglądami;
 - aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji.

Ocena celująca (6)

Uczeń spełnia wymagania na niższą ocenę, a ponadto:

- ma pełną wiedzę historycznoliteracką i posługuje się nią w różnych trudnych sytuacjach problemowych;
 - szczególnie zna treść i problematykę lektur obowiązkowych wskazanych w podstawie programowej;
 - czyta ze zrozumieniem trudny tekst literacki i samodzielnie go interpretuje;
 - bezbłędnie podaje (na podstawie konwencji, stylu, obyczaju oraz obrazu kultury materialnej) czas powstania nowego tekstu kultury oraz jego powiązania z kontekstami: historycznym, filozoficznym i artystycznym;
 - zauważa rozmaite interpretacje tekstów kultury i je ocenia;
 - zna dodatkową literaturę krytyczną dotyczącą sztuki i wydarzeń kulturalnych, stosuje tę wiedzę w różnych sytuacjach problemowych;
 - bezbłędnie posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;

- potrafi swoją wiedzą zainteresować innych;
- aktywnie wykorzystuje swoją wiedzę na lekcji. Aby uczynić ten rozwój pełniejszym, należy budować takie sytuacje dydaktyczne, które dostarczą uczniowi narzędzia do samooceny.

. Ze względu na zredukowaną liczbę godzin języka polskiego nie powinno się wprowadzać zbyt wielu podsumowujących prac klasowych.

Osiągnięcia określone w podstawie programowej podzielono na zakresy (podstawowy i rozszerzony) oraz działy i grupy:

1. Kształcenie literackie i kulturowe

a) czytanie utworów literackich

b) odbiór tekstów kultury

2. Kształcenie językowe

a) gramatyka języka polskiego

b) zróżnicowanie języka

c) komunikacja językowa i kultura języka

d) ortografia i interpunkcja

3. Tworzenie wypowiedzi

a) elementy retoryki

b) mówienie i pisanie

4. Samokształcenie

Zakres podstawowy

1. Kształcenie literackie i kulturowe.

a) Czytanie utworów literackich.

Uczeń:

– rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm,

Opracowała :
Mgr Joanna Guze

Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

– rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową);

– rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu; wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe;

– rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

– interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

– rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;

– rozumie pojęcie groteski, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej artystyczny i wartościujący charakter;

– wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;

– rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz ich związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje je refleksji;

– rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

– rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;

– w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów poznanych w szkole podstawowej, w tym: trenów i pieśni Jana Kochanowskiego, bajek Ignacego Krasickiego, Dziadów cz. II oraz Pana Tadeusza Adama Mickiewicza, Zemsty Aleksandra Fredry, Balladyny Juliusza Słowackiego;

Opracowała :
Mgr Joanna Guze

- porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne;
- przedstawia propozycję interpretacji utworu, wskazuje w tekście miejsca, które mogą stanowić argumenty na poparcie jego propozycji interpretacyjnej;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;
- rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

b) Odbiór tekstów kultury.

Uczeń:

- przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych;
- analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;
- rozpoznaje specyfikę tekstów publicystycznych (artykuł, felieton, reportaż), retorycznych (przemówienie, laudacja, homilia), popularnonaukowych i naukowych (rozprawa); wśród tekstów prasowych rozróżnia wiadomość i komentarz; rozpoznaje środki językowe i ich funkcje zastosowane w tekstach; odczytuje informacje i przekazy jawne i ukryte; rozróżnia odpowiedzi właściwe i unikowe;
- określa wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej; rozumie pojęcie katharsis i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła;
- charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki;
- odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;
- odróżnia dzieła kultury wysokiej od tekstów kultury popularnej, stosuje kryteria pozwalające odróżnić arcydzieło od kiczu.

2. Kształcenie językowe.

a) Gramatyka języka polskiego.

Uczeń:

Opracowała :
Mgr Joanna Guze

- wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi;
- rozumie zróżnicowanie składniowe zdań wielokrotnie złożonych, rozpoznaje ich funkcje w tekście i wykorzystuje je w budowie wypowiedzi o różnym charakterze;
- rozpoznaje argumentacyjny charakter różnych konstrukcji składniowych i ich funkcje w tekście; wykorzystuje je w budowie własnych wypowiedzi;
- rozumie rolę szyku wyrazów w zdaniu oraz określa rolę jego przekształceń w budowaniu znaczenia wypowiedzi.

b) Zróżnicowanie języka polskiego.

Uczeń:

- rozróżnia pojęcie stylu i stylizacji, rozumie ich znaczenie w tekście;
- rozróżnia style funkcjonalne polszczyzny oraz rozumie zasady ich stosowania; – rozpoznaje i ocenia modę językową we współczesnym języku;
- określa rodzaje zapożyczeń i sposób ich funkcjonowania w polszczyźnie różnych epok; odnosi wskazane zjawiska do współczesnej polszczyzny;
- zna, rozumie i funkcjonalnie wykorzystuje biblizmy, mitologizmy, sentencje, przysłowia i aforyzmy obecne w polskim dziedzictwie kulturowym;
- rozpoznaje rodzaje stylizacji (archaizacja, dialektyzacja, kolokwializacja, stylizacja środowiskowa, biblijna, mitologiczna itp.) oraz określa ich funkcje w tekście;
- rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego.

c) Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń:

- rozumie pojęcie znaku językowego oraz języka jako systemu znaków; rozróżnia typy znaków i określa ich funkcje w tekście;
- zna pojęcie aktu komunikacji językowej oraz jego składowe (komunikat, nadawca, odbiorca, kod, kontekst, kontakt);

Opracowała :
Mgr Joanna Guze

- rozpoznaje i określa funkcje tekstu (informatywną, poetycką, metajęzykową, ekspresywną, impresywną – w tym perswazyjną);
- rozpoznaje zjawiska powodujące niejednoznaczność wypowiedzi (homonimie, anakoluty, elipsy, paradoksy); dba o jasność i precyzję komunikatu;
- posługuje się różnymi odmianami polszczyzny w zależności od sytuacji komunikacyjnej;
- odróżnia zamierzoną innowację językową od błędu językowego; określa funkcje innowacji językowej w tekście;
- stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność; – rozróżnia pojęcia manipulacji, dezinformacji, postprawdy, stereotypu, bańki informacyjnej, wiralności; rozpoznaje te zjawiska w tekstach i je charakteryzuje;
- stosuje zasady etykiety językowej w wypowiedziach ustnych i pisemnych odpowiednie do sytuacji;
- charakteryzuje zmiany w komunikacji językowej związane z rozwojem jej form (np. komunikacji internetowej).

d) Ortografia i interpunkcja.

Uczeń:

- stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły nie oraz partykuły -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy; pisowni zakończeń -ji, -ii, -i; zapisu przedrostków roz-, bez-, wes-, wz, ws-; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (ą, ę) oraz połączeń om, on, em, en; pisowni skrótów i skrótowców;
- wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu;
- rozumie stylistyczną funkcję zamierzonego błędu ortograficznego w tekście artystycznym.

3. Tworzenie wypowiedzi.

a) Elementy retoryki.

Uczeń:

- formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

Opracowała :

Mgr Joanna Guze

- wskazuje i rozróżnia cele perswazyjne w wypowiedzi literackiej i nieliterackiej; – rozumie i stosuje w tekstach retorycznych zasadę kompozycyjną (np. teza, argumenty, apel, pointa);
- wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę;
- rozróżnia typy argumentów, w tym argumenty pozamerytoryczne (np. odwołujące się do litości, niewiedzy, groźby, autorytetu, argumenty ad personam);
- rozumie, na czym polega logika i konsekwencja toku rozumowania w wypowiedziach argumentacyjnych, i stosuje je we własnych tekstach;
- odróżnia dyskusję od sporu i kłótni;
- rozróżnia pragmatyczny i etyczny wymiar obietnic składanych w tekstach reklamy;
- rozpoznaje elementy erystyki w dyskusji oraz ocenia je pod względem etycznym;
- rozumie zjawisko nowomowy; określa jego cechy i funkcje w tekście.

b) Mówienie i pisanie.

Uczeń:

- zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
- buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;
- reaguje na przejawy agresji językowej, np. zadając pytania, prosząc o rozwinięcie lub uzasadnienie stanowiska, wykazując sprzeczność wypowiedzi;
- zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;
- tworzy formy użytkowe: protokół, opinię, zażalenie; stosuje zwroty adresatywne, etykietę językową;
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

Opracowała :
Mgr Joanna Guze

- odróżnia streszczenie od parafrazy; funkcjonalnie stosuje je w zależności od celu wypowiedzi;
- tworzy plan kompozycyjny i dekompozycyjny tekstów o charakterze argumentacyjnym;
- stosuje retoryczne zasady kompozycyjne w tworzeniu własnego tekstu; wygłasza mowę z uwzględnieniem środków pozajęzykowych;
- w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów;
- stosuje zasady poprawności językowej i stylistycznej w tworzeniu własnego tekstu; potrafi weryfikować własne decyzje poprawnościowe;
- wykorzystuje wiedzę o języku w pracy redakcyjnej nad tekstem własnym, dokonuje korekty tekstu własnego, stosuje kryteria poprawności językowej.

4. Samokształcenie.

Uczeń:

- rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;
- porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;
- korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej;
- sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także źródeł elektronicznych; – dokonuje krytycznej selekcji źródeł;
- wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;
- wzbogaca swoją wypowiedź pozajęzykowymi środkami komunikacji;
- posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi), także w wersji on-line;
- wykorzystuje multimedialne źródła informacji oraz dokonuje ich krytycznej oceny;

Opracowała :

Mgr Joanna Guze

- gromadzi i przetwarza informacje, sporządza bazę danych;
- korzysta z zasobów multimedialnych, np. z: bibliotek, słowników on-line, wydawnictw e-book, autorskich stron internetowych; dokonuje wyboru źródeł internetowych, uwzględniając kryterium poprawności rzeczowej, oraz krytycznie ocenia ich zawartość;
- wykorzystuje formę projektu w przygotowaniu i prezentowaniu oraz popularyzowaniu swoich zainteresowań i osiągnięć;
- zna pojęcie hipertekstu; rozpoznaje jego realizacje internetowe oraz pozainternetowe; określa ich funkcje w komunikacji, umiejętnie z nich korzysta w gromadzeniu informacji.

Zakres rozszerzony

1. Kształcenie literackie i kulturowe.

a) Czytanie utworów literackich.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto

- odczytuje tekst w jego warstwie semantycznej i semiotycznej;
- rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje elementy tradycji w utworach, rozumie ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych;
- rozpoznaje w utworach cechy prądów literackich i artystycznych oraz odczytuje ich funkcje;
- rozróżnia grupę literacką i pokolenie literackie; rozpoznaje założenia programowe w utworach literackich różnych epok;
- rozpoznaje mitologizację i demitologizację w utworach literackich, rozumie ich uniwersalny charakter oraz rolę w interpretacji;
- rozpoznaje w utworach literackich konwencje: baśniową, oniryczną, turpistyczną, nadrealistyczną, postmodernistyczną;
- określa przemiany konwencji i ich przenikanie się w utworach literackich; rozpoznaje odmiany synkretyzmu (rodzajowego, gatunkowego) oraz interpretuje jego znaczenie;
- rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego: aliterację, paronomazję, kontaminację, metonimię, synekdochę, synestezję, odmiany inwersji, gradację; określa ich funkcje;

Opracowała :
Mgr Joanna Guze

- rozumie pojęcie archetypu, rozpoznaje archetypy w utworach literackich oraz określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;
- rozumie pojęcie parafrazy, parodii i trawestacji, wskazuje ich wzorce tekstowe; wykorzystuje te pojęcia w interpretacji utworu literackiego;
- porównuje różnorodne propozycje odczytania tego samego utworu literackiego;
- rozumie pojęcie aluzji literackiej, rozpoznaje aluzje w utworach i określa ich znaczenie w interpretacji utworów;
- rozumie i określa związek wartości poznawczych, etycznych i estetycznych w utworach literackich.

b) Odbiór tekstów kultury.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto

- analizuje strukturę eseju: odczytuje zawarte w nim sensy, sposób prowadzenia wywodu, charakterystyczne cechy stylu;
- wykorzystuje teksty naukowe w interpretacji dzieła sztuki;
- rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej;
- porównuje teksty kultury, uwzględniając różnorodne konteksty;
- rozpoznaje i charakteryzuje główne style w architekturze i sztuce;
- odczytuje poglądy filozoficzne zawarte w różnorodnych dziełach;
- zna pojęcie syntezy sztuk, rozpoznaje jej cechy i ewolucję od romantyzmu do współczesności.

2. Kształcenie językowe.

a) Gramatyka języka polskiego.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- rozumie proces kształtowania się systemu gramatycznego i potrafi wskazać jego elementy we fleksji, fonetyce i składni.

b) Zróżnicowanie języka polskiego.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- rozumie i wyjaśnia różnicę między etymologicznym a realnym znaczeniem wyrazu;
- rozpoznaje prozodyczne elementy stylu: akcent, intonacja, dynamika, rytmizacja i określa ich funkcje w tekście;
- rozumie pojęcie socjolektu; rozpoznaje i określa jego funkcje komunikacyjne;
- rozumie, co to jest tabu językowe; rozpoznaje jego obecność w wypowiedziach;
- określa właściwości języka jako nośnika i przekaźnika treści kulturowych;
- rozpoznaje i charakteryzuje styl indywidualny (dzieła literackiego, autora) oraz styl typowy (gatunku literackiego, prądu literackiego, epoki) i wykorzystuje tę wiedzę w interpretacji utworu literackiego;

- określa rolę języka jako narzędzia wartościowania w tekstach literackich;
- określa cechy stylu wypowiedzi internetowych oraz wartościuje wypowiedzi tworzone przez internautów.

c) Komunikacja językowa i kultura języka.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- określa intencję wypowiedzi jako aktu o dwóch znaczeniach: dosłownym i implikowanym (presupozycja);
- rozpoznaje i określa funkcje tekstu (fatyczną, magiczną);
- określa funkcje języka: poznawczą (kategoryzowanie świata), komunikacyjną (dostosowanie języka do sytuacji komunikacyjnej) oraz społeczną (budowanie wspólnoty regionalnej, środowiskowej, narodowej);
- określa rolę języka w budowaniu obrazu świata.

d) Ortografia i interpunkcja.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- stosuje podstawowe zasady pisowni polskiej (fonetyczną, morfologiczną, historyczną i konwencjonalną) w zachowaniu poprawności zapisu wypowiedzi.

3. Tworzenie wypowiedzi.

a) Elementy retoryki.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- odróżnia elementy stałe i fakultatywne przemówień;
- stosuje różne typy dowodzenia w wypowiedzi (indukcyjne, dedukcyjne, sylogizmy);
- rozpoznaje wywód o charakterze demagogicznym oraz metodę pytań podchwytliwych i sugerujących;
- rozumie pojęcie rubaszości i sarkazmu, wskazuje ich funkcje w tekście oraz przedstawia propozycję odczytania;
- rozróżnia ironię w zależności od celu: satyrycznego, parodystycznego, przejawu drwiny i sarkazmu.

b) Mówienie i pisanie.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach: esej, interpretacja porównawcza, reportaż, felieton.

4. Samokształcenie.

Uczeń spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

- sięga do literatury naukowej, aby pogłębiać swoją wiedzę przedmiotową;
- włącza się w życie kulturalne szkoły, regionu.

Historycznoliteracki porządek do każdej epoki literackiej.

Uczeń – zna ramy czasowe danej epoki i ich uzasadnienie;

- charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki;
- zna wybrane dzieła sztuk plastycznych, objaśnia je, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;
- zna treść wskazanych utworów literackich napisanych w danej epoce oraz sylwetki twórcze ich autorów;
- potrafi scharakteryzować problematykę lektur, konwencję literacką, cechy rodzajowe i gatunkowe;
- rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego oraz sposoby kreowania świata przedstawionego, w tym alegorie i symbole;
- wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów;
- rozpoznaje podstawowe motywy i topoty, zwłaszcza motywy biblijne i antyczne;
- wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst macierzysty (związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi); – w interpretacji utworów literackich odwołuje się do tekstów wcześniej poznanych w szkole;
- rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe;
- przedstawia propozycję interpretacji utworu w kontekście epoki i uniwersalną.

Kryteria oceny i metody sprawdzania osiągnięć ucznia

Ocenić mogą podlegać:

- prace klasowa w różnej formie (np. test, sprawdzian wiedzy, wypowiedź argumentacyjna);
- pisemne prace domowe;
- odpowiedzi ustne na lekcji (np. głos w dyskusji, prezentacja, wypowiedź na określony temat);
- praca samodzielna na lekcji (np. jednostkowa, grupowa);
- realizacja projektów.

Uczeń, z uwagi na wymagania stawiane przez współczesność, powinien być przygotowany do dłuższych, swobodnych i twórczych wypowiedzi ustnych. W ich ocenie można uwzględnić:

- pomysłowe, oryginalne opracowanie tematu;
- samodzielność opracowania zagadnienia;
- przejrzystość układu, kompozycję wypowiedzi;
- jasność i precyzję wyrażanych myśli;
- poprawność językową;

- bogactwo słownictwa;
- unikanie schematów i szablonów językowych;
- wystrzeganie się wyrazów i zwrotów modnych.

Ocenianie ucznia ze stwierdzoną dysleksją rozwojową

1. Wydłużenie czasu odpowiedzi ustnej lub form pisemnego sprawdzenia wiadomości.
2. Łagodniejsze ocenianie.
3. Przy ocenianiu testów i sprawdzianów oraz kartkówek nie bierze się pod uwagę błędów ortograficznych drugorzędnych.
4. Zły wynik nie dyskwalifikuje pracy ucznia pod warunkiem, iż uczeń potrafi przedstawić prawidłowy tok rozumowania i wyjaśnić jak rozwiązał zadanie.
6. Podczas sprawdzianów i testów uczeń powinien potwierdzić, że rozumie treść zadania (polecenia) przeznaczonego do samodzielnego rozwiązania (wykonani

Indywidualne dostosowanie dla ucznia ze stwierdzoną dysleksją.

Dostosowanie wymagań będzie dotyczyło formy sprawdzania wiedzy, a nie treści. Wymagania merytoryczne, co do oceny pracy pisemnej są takie same, jak dla innych uczniów, natomiast sprawdzenie pracy może być niekonwencjonalne. Np., jeśli nauczyciel nie może przeczytać pracy ucznia, może go poprosić, aby uczynił to sam. Może też skłaniać ucznia do pisania drukowanymi literami.

Sprawdziany sprawdzane są przy wykorzystaniu skali procentowej, zgodnej z ZWO:

97% i więcej celujący

85%-96% bardzo dobry

70%-84%

dobry 55%-69% dostateczny

40%-54% dopuszczający

Opracowała :
Mgr Joanna Guze

39% i mniej niedostateczny

Opracowała :
Mgr Joanna Guze